

Xocalı səmasında dolaşan ruhlar da rahatdır

Bu gün bizimlə Xocalı faciəsi arasında 32 illik bir zaman kəsiyi dayanıb. Ötən il də, ondan əvvəlki il də, daha əvvəlki illərdə də hər gün zamanı adlayıb baş vermiş faciəyə qayıtmışıq. Qayıtmışıq ki, Xocalıda qoyub gəldiyimiz, üstündə alçaq erməni çəkmələrinin izi qalan yurd-yuvamıza ağı deyək, laylay oxuyaq. O günlərə boylanmışıq ki, ümidimizin işığı sönməsin, yaramız qaysaqlamasın. Əks halda qan yaddaşımız ölə bilər. Çünki Xocalı bizim qan yaddaşımızın zülməti idi. Bu zülməti yarıb işığa çıxacağımız günü görməyə təşnə idik. Bu təşnə hər gün dodağımızı çatladır. Tarix sübut edib ki, qanlı çarpışmalarda daha çox əzilən, daha çox qanı axan, yıxılan tərəfin ayağa qalxması möhtəşəm olur. Biz 5 ay əvvəl qalxdıq və yurdumuza sahib çıxdıq.

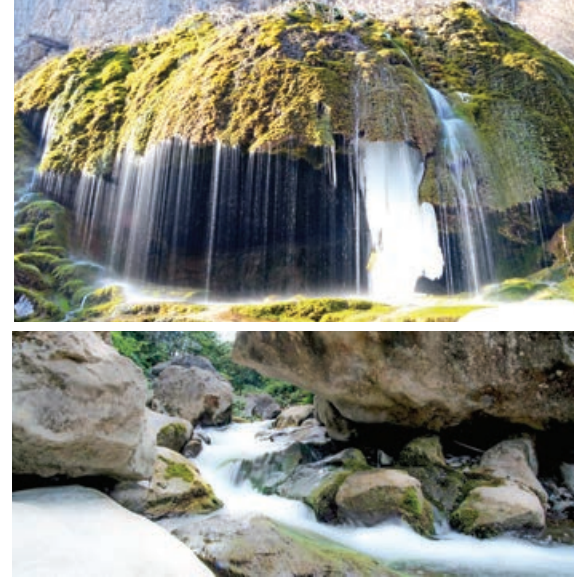
Xocalı səmasında dolayan ruhlar da rahatdır

Keçən ilin sentyabrınacan Xocalı adlı yaramızın qanı kəsilmədi, ağrısı azalmadı. Hər dəfə "Xocalı" deyəndə sarsıldığ, ölübdirildik. Qanlı faciəni yaşayanlar da, şahidi olanlar da bu ağrının işgəncəsinə dözdülər, əzabını daşdılar və bir gün qisasın alınacağına ümid etdilər. İnandılar ki, az qala Yer üzündən silinmək dərəcəsinə çatan Xocalının axan qanı dayanacaq, tıxanan nəfəsi açılacaq.

Və o gün gəldi. 2023-cü il sentyabrın 19-20-də Xocalının başı üzərindəki qara buludlar dağıldı, erməni adlı kabus gorbagor oldu. 32 il əvvəlki o mənhus gecənin qatı qaranlığından çıxmaq üçün işıq axtaran Xocalı sakinlərinin qisası qiyamətə qalmadı. 23 saatlıq lokal xarakterli antiterror tədbirləri Xocalının zülmətinə işıq saldı. Elə bir işıq ki, o, 44 günlük savaşda qazanılan Zəfərə nöqtə qoydu. Göz yaşları qurumuş, az qala qəlbə donmuş, üzündəki əzabın rəngi belə bozarmış, şirinliyi unudub acını özünə "həmdərd" etmiş, daşa dönmüş insanlar dünyaya yenedən gəldilər. Dəli qəhqəhələr, hönkürtlər, çılgın hərəkətlər sağ qalmış xocalılıların boğazına tıxanmış kədəri söküüb çıxardı, gözlərdə yuva qurmuş çarəsizliyin üstünə su səpdi, sükunətə bürünmüş lal üsyanı hərəkətə gətirdi, ağrının qarqara, acının bomboz rəngini silib atdı.

İllərlə Azərbaycan xalqı Xocalı cinayətinin baş verdiyini beynəlxalq səviyyədə subut etmək üçün mübarizə apardı. Xocalı soyqırımını haqqında həqiqətin dünyada etirafı, bu faciənin Azərbaycan xalqına qarşı soyqırımını aktı kimi tanınması üçün "Xocalıya ədalət!" adlı beynəlxalq təbliğat-təşviqat kampaniyası aparıldı. Amma ikili standartlarla yaşayan dünyanın kar olmuş qulaqlarını, kor olmuş gözlərini açmaq daşa dirəndi. Halbuki bu, tək-cə Azərbaycanın deyil, bütün bəşəriyyətin qanlı faciəsi idi.

Bu gün bizimlə Xocalı faciəsi arasında 32 illik bir zaman kəsiyi dayanıb. Ötən il də, ondan əvvəlki il də, daha əvvəlki illərdə də hər gün zamanı adlayıb baş vermiş faciəyə qayıtmışıq. Qayıtmışıq ki, Xocalıda qoyub gəldiyimiz, üstündə alçaq erməni çəkmələrinin izi qalan yurduvumıza ağı deyək, laylay oxuyaq. O günlərə boylanmışıq ki, ümidimizin işığı sönməsin, yaramız qaysaq-lamasın. Əks halda qan yaddaşımız

ölə bilərdi. Çünki Xocalı bizim qan yaddaşımızın zülməti idi. Bu zülməti yarıb işığa çıxacağımız günü görməyə təşnə idik. Bu təşnə hər gün dodağımızı çatladırı. Tarix sübut edib ki, qanlı çarpışmalarda daha çox əzilən, daha çox qanı axan, yıxılan tərəfin ayağa qalxması möhtəşəm olur. Biz 5 ay əvvəl qalxdıq və yurdumuza sahib çıxdıq.

İndi Xocalının başı üzərində illərdə dolayan 613 nəfərin ruhu sakitdir. Erməni cəlladlarının yaraladığı 487 nəfər Xocalı sakininin ağrıyan yarası daha sızıldamır, əsir götürülmüş 1275 nəfərdən bu günə sağ qalanların tor

tutan gözləri açılib. Bu sonluğu onlara Prezident İlham Əliyev və Azərbaycan Ordusu bəxş edib.

Bəşər tarixinə öz vəhşiliyinə, qəddarlığına və amansızlığına görə ən qanlı kütləvi terror hadisəsi kimi düşmüş Xocalı soyqırımını törədənler indi Azərbaycanın məlum təcridxanasında "arzu"larına çatıblar, Prezident İlham Əliyev demiş, "çay içirlər". "Onlar Bakıya gəlmək istəyirdilər, bizi hədələyirdilər. Deyirdilər ki, onların tankları Bakı küçələrində olacaq. Haqlı çıxdılar, onların tankları Hərbi Qənimətlər Parkındadır. Deyirdilər

ki, Bakıya gəlib çay içəcəklər. Burada da haqlıdır. İndi çay içirlər - istintaq təcridxanasında".

Qatillərin arzuları gözlərində qaldı, istəklərinə çata bilmədilər. Murazları gözündə qalmış erməni cəlladları indi başlarını itirib, ayaqlarını gəzirlər. Çünki Ali Baş Komandanın strategiya və taktikası başlarında çatlayıb. Bir zamanlar təqvimdə qara rənglə yazılmış 26 fevral da "qara"dan çıxıb, indi onu sentyabrın 19-20-si əvəz edir.

Xocalı faciəsi bir xalqın soyqırımını, bir millətin varlığına sui-qəsd, bütövlükdə insanlığa yönəlmiş

vəhşilik idi. 31 il orda yaşayan ermənilər özlərini o torpağın sahibi hesab edirdilər, şəhəri və ətraf kəndləri "özəlləşdirirdilər". Xocalıda doğulan erməni uşaqlarına heç kim demədi ki, bu torpaq onların deyil. Kimsə başa salmadı ki, zəbt etdikləri su, udduqları hava haramdır. Bir erməninin ağına gəlmədi ki, gün yetişəcək, o torpağın sahibləri dönəcək, yurdlarına sahib çıxacaqlar. Çünki gözləri kor, qulaqları kar idi.

Amma o gün yetişdi. Erməniləri 31 illik yuxudan Azərbaycan Ordusu 23 saatın içində ayıldı. İndi onlar İrəvanda oturub "bəlkə də qayıtdılar" nostalgiyası ilə yaşayırlar. Əbəs yerə! Yurd sahibi bir daha onu kimsəyə verməyəcək. O yurd ki, Azərbaycanın ən qədim yaşayış məskənlərindən biridir. Keçmiş SSRİ-nin tanınmış etnoqraf alimləri və yerli etnoqraflar qədim dövrə aid abidələri daha çox Xocalı və Xankəndi yaxınlığında apardıqları tədqiqatlar zamanı tapıblar. Arxeoloji qazıntılar zamanı kurqanlara, qəbir daşlarına və müxtəlif yaşayış məskənlərinə rast gəliblər. Qədim Xocalı qəbiristanlığındakı 11 sayılı kurqandan tapılan muncuqlar, üzərində eramızdan əvvəl 1307-1275-ci illərdə Assuriya çarı Adadnirariyə aid mixi yazı-

lar, eləcə də müxtəlif çeşidli bəzək əşyaları, saxsı qablar, şüşə muncuqlar yerli sakinlərin kimliyindən xəbər verib. Həmçinin qəbirlərdən tunc, qılınc, nizə ucluğu, silahlar, sümükdən hazırlanmış bəzək əşyaları, gildən və daşdan düzəldilmiş müxtəlif əşyalar aşkar edilib. Aparılan toponomik araşdırmalar göstərib ki, xalqımızın uzaq keçmişindən tutmuş bu gününədək olan məşğuliyyəti Xocalı toponomiyasında da öz əksini tapıb.

Rahatsız ruhların harayı amansız olur! Əminik ki, bu rahatsız ruhlar 31 il ermənilərə rahatlıq verməyib. Və gün gəldi ki, onlar həmin rahatsızlığın boş yerdən olmadığını gördülər. Gördülər və üzleri sulu olmasa da, çıxıb getdilər.

Ona görə də bu gün Xocalı o Xocalı deyil. Bu gün Xocalının səmasında yeni Günəş doğub. Xocalının gecələrində ayın parlaqlığı bərq vuran ulduzların kəhkəşanlığına qarışaraq xüsusi ahəng yaradıb. Xocalının havası təmiz, bulaqları duru, küləyi zümzüməlidir bu gün. İllər əvvəl qan çilənmiş, bərəkəti qaçmış torpağı da canlanıb. Xocalı qarısını sahiblərinin üzünə açıb.

*Züleyxa ƏLİYEVƏ,
"Azərbaycan"*

azerbaijan-news.az